

Alderdom er ikke lik sykdom

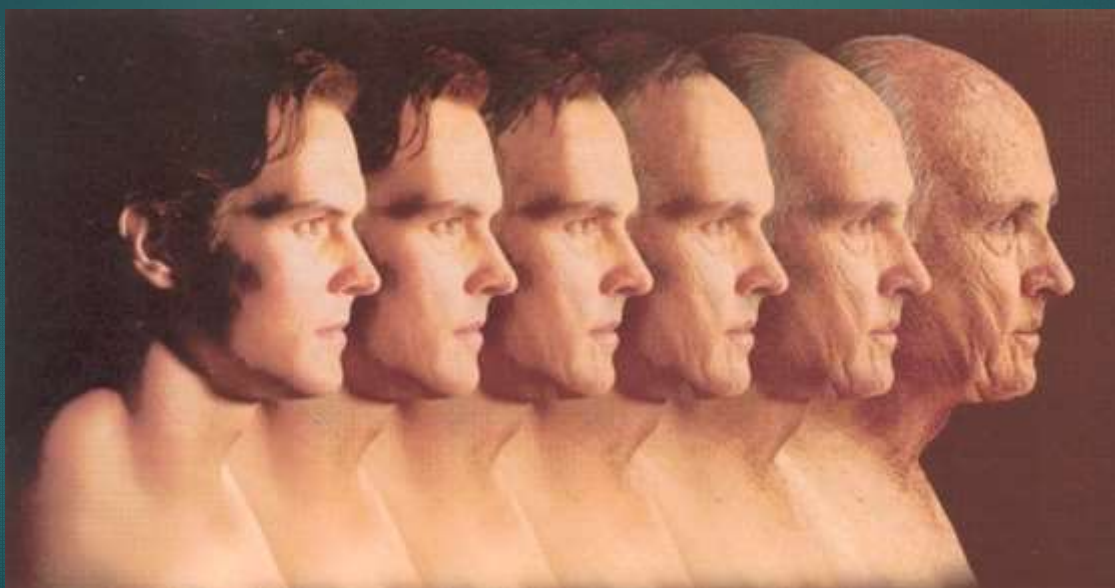
Runar Bakken - Dosent

Heidi Haukelien - Førsteamanuensis

Hva har temaet; *Alderdøm er ikke lik sykdom* å gjøre med «å skape gode dager»?

Tittel på foredraget
10.11.17

Alderdom er ikke lik sykdom

- Sykdom kan kureres med rett «medisin»
- Alderdom kan IKKE kureres med rett «medisin»
- Alderdom er av en annen orden enn sykdom; uansett «kun» vil vi dø som følge av at vi eldes.
- Medisinens 200 år gamle dominans, har slettet ut skillet mellom alderdom og sykdom

Henning Kirk (1994)

- ▶ **Medisinen kolonialiserte alderdommen på 1800-tallet og setter likhetstegn mellom alderdom og sykdom**
- ▶ **Den forståelse dominerer innenfor *tilbaketrekningsteorien***
- ▶ **Dannet grunnlag for fastsettelse av pensjonsalder**
- ▶ **Dannet grunnlag for helsepolitiske prioriteringer fra 1950 – 1980-90-tallet**
- ▶ **Utbygging av aldershjem/sykehjem som minisykehus**
- ▶ **I Norge; helselovgivningen definerer sykehjem som en medisins institusjon**

Tittel på foredraget
10.11.17

Alderdom ikke lik sykdom

- ▶ Hverken geriatri eller geriatrisk sykepleie opererer med et skille mellom alderdom og sykdom
- ▶ Dette uavklarte/diffuse/ikke-eksisterende skillet mellom begrepene, får flere praktiske konsekvenser for helsepersonell i deres møte med gamle, skrøpelige.

Konsekvenser 1:

- **Fravær av skillet leder til en underkommunisering/fornektelse av at 50-60 % av den norske befolkning dør på sykehjem, 15 % dør i eget hjem (hjemmesykepleie)**

Konsekvens 2:

- **Fravær av skillet mellom alderdom og sykdom leder lett til overbehandling; et eksempel: Innleggelse av PEG-Sonde på gamle som ikke får i seg nok mat og drikke.**

Konsekvens 3:

- **Fravær av skillet mellom alderdom og sykdom leder lett til generell overbehandling; spesielt overmedisinering (70 % av norske sykehjemsbeboere inntar daglig psykofarmaka (Selbæk 2015).**

Konsekvens 4: Å ikke operere med hverken alderdom eller sykdom

- ▶ Hverken aktivitetsteoriene eller konseptet suksessfull aldring operer med alderdommens genetisk bestemte degenerering av det kroppslige eller sykdom
- ▶ Fokus: sunnhet fremfor sykkelighet, aktivitet fremfor passivitet, positivitet fremfor negativitet, inkludering fremfor sosial isolering.

Tittel på forslaget
10.11.17

Konsekvens 5: Transhumanismen

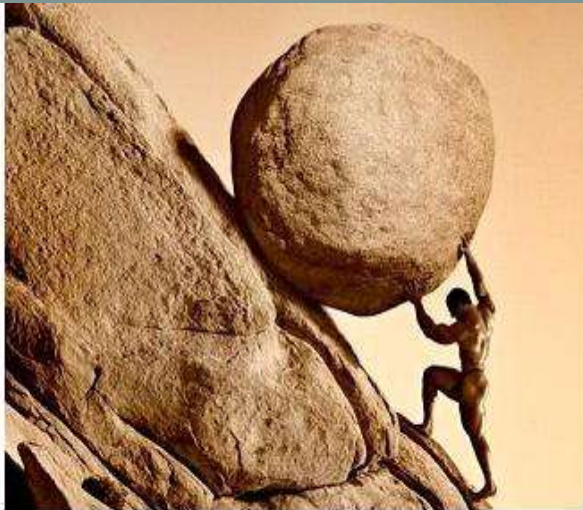
- ▶ Transhumanismens tenkning ligger langs samme tankespor som eksempelvis suksessfull aldring; de vil forskjønne, forbedre og forlenge livet, og de har omdefinert menneskets eksistensielle grunnvilkår; at vi fødes, eldes og dør, til en sykdomsprosess som kan stoppes

TIME

CAN
Google
SOLVE
DEATH?

The search giant is launching a venture to extend the human life span.

That would be crazy—if it weren't Google.
By Harry McCracken and Lev Grossman

And each evening the boulder would plunge back
to the bottom again...

Alderdom fører til død Sykdom kan vi bli frisk av

- ▶ **Arbeid med gamle skrøpelige i den 4. alder er et Sisyfosarbeid; uansett hvor kvalifisert og omtenksum arbeidet utføres, så fører det ikke til at alderdommens følger – døden – oppheves. Det er presist her – innenfor rammen av offentlig finansiering av helse- og omsorgstjenester – at humanismen i sisyfosarbeidet kommer til uttrykk**

Å leve i overgangen¹² mellom liv og død

Tittel på foredraget
10.11.17

- ▶ Når 50-70 % dør i eldreinstitusjoner, aktualiseres det betydningen av vedlikehold og tilbakegangssorg, og at den lindrende tilnærmingen må danne fundamentet for yrkesutøvelsen. Dette betyr ikke at ikke andre tilnærminger kan benyttes (rehabiliterende, helsefremmende og forebyggende, behandlende), men de må «avstemmes» i forhold til den lindrende funksjonen som rommer dobbeltheten; at alderdom fører til død, og helsepersonell må gjøre sitt ytterste for å skape gode dager